

Dette turde ogsaa være mere praktisk at arbejde paa end paa, at vi skulle have Alting ind i Statskassen og saa tage derud af igjen til Kommunerne, hvor smukt dette end vilde være. Jeg skal selvfølgelig aldrig nægte at gaa med til at lade Staten hjælpe med baade paa Skolevæsenets og Politivæsenets Omraade, hvilket sidste jo til Dels ogsaa hviler under Kommunalbestyrelserne; men jeg tror, at man skal vogte sig noget for at betragte Staten som et saa almægtigt Væsen, der i og for sig kan tage Alting i sin Haand og forbedre Alting. Nei, vi skal give Samsundsborgerne Betingelserne for, at de kunne udvikle deres Eigner og Kræfter. Den direkte Hjælp, saaledes som det ærede Medlem udtalte, nytter ikke. Naar jeg her tænker paa de indirekte Afgifter og navnlig paa Tolden, kommer jeg ogsaa til en Del andre Afgifter, som efter min Opfattelse ogsaa særlig hvile paa Landbruget og tyngde haardt paa det, navnlig ved Overdragelsen af faste Eiendomme, altsaa Stempelafgiften og Overdragelsesafgiften, og dertil kommer Retsportlerne. Jeg vilde ønske, at Regjering eller Rigsdag, eller rettere sagt begge Institutioner, ville tage denne Sag i deres Haand; thi den Maade, som det nu er ordnet paa, er efter min Mening uheldig, og disse Afgifter, man skal erlægge i visse Tilfælde ved Afhændelser og Overdragelser, ere altsor store og tyngde altsor haardt. Dertil kommer, at Ordningen med Hensyn til Retsportler er saa uheldig, at derjom en Pantlaver skal til at realisere et Pant for et lille Beløb i en fast Eiendom, f. Ex. paa 200 Kr., skal han give 300 Kr. ud, jeg vil ikke tale om Exempler, hvor det gaar der over, men den almindelige Regel er, at der medgaar 2—300 Kr. Dette har ogsaa vakt en saadan Opfigt, navnlig i Sylland, at en Landbosforening ved de samvirkende Landbosforeningers Møde foreslog, at man skulde have Procuratorer, der skulde ordne det Hele i hver Landbosforening og endogsaa en Procurator som Konsulent i hver Landbosforening. Det vil sige, man havde den feilagtige Opfattelse, at Procuratorerne er Skyld deri, men det er de ikke; det er vor Lovgivning, der har Skylden. Jeg indrømmer, at disse Procuratorer kunne ligesom andre Mennesker være griddse, men det er som sagt en

feilagtig Opfattelse, at det er dem, der tyngde ved Eiendommens Afhændelse; thi det er Lovgivningen. Et yderligere Bevis paa, at det er vor Lovgivning, kan man se i Ministerialtidende. Naar man følger den lidt Næret rundt, vil man se, at de forskellige Retsbejente, Retskrivere, fylde omtrent Halvdelen af Ministerialtidenden med Forspørgsler om, hvordan det og det skal sporetuleres, og naar de Herrer Jurister ikke kunne forstaa at bruge denne Sportellovgivning, hvorledes skulle saa Lægmand kunne det? Jeg finder altsaa, at der her var god Anledning for Regjering og Rigsdag til at lægge Hjernen i Blød for at faae dette Forhold ordnet.

Forøvrigt skal jeg ikke indlade mig paa Enkeltheder i Budgettet, men kun sige — og det er et Raad, jeg vil give med paa Vejen — at skulle vi gaa Fremtiden i Møde, saaledes at vi materielt, økonomisk kunne udvikle os, gaar det ikke an, som Regjeringen og Finansudvalget i de senere Aar er kommet til, blot at se paa de Rydende; thi man maa sandelig ogsaa tage Hensyn til de Rydende, de Producerende. Det indeholder Budgettet meget Lidt af; det er forsvindende, hvad der findes i denne Henseende.

Lutein: Det, man efter min Mening maa gaa ud fra, naar man vil bedømme et Finanslovsforslag, er, om det følger den gamle Regel, at man skal sætte Læring efter Næring. Det er kun tilshyneladende, at det foreliggende Forslag gjør dette. Det er ganske vist, at naar vi tælle Hovedsummerne sammen, saa er der en Overbalance. Men hvorledes hænger dette sammen? Vi maa ikke glemme, at Indtægterne paa Finansloven fremkomme udelukkende ved Bidrag fra Statsborgernes Side, og naar vi altsaa ville komme til Resultat om, hvorvidt vi virkelig sætte Læring efter Næring, maa vi komme til en Undersøgelse af, hvorvidt Skatteborgerne virkelig kunne taale at yde de Skatter, som forlanges af dem, og om det er berettiget at forlange det af dem. Jeg kan slutte mig i saa Henseende til, hvad der er udtalt her af Andre, at vi staa ligeoverfor en økonomisk Krise, og maaste lige foran den, en Krise, som maaste er større, end Noget tænker. Vi have f. Ex. nu for ganske nylig, flere af os, været til Stede